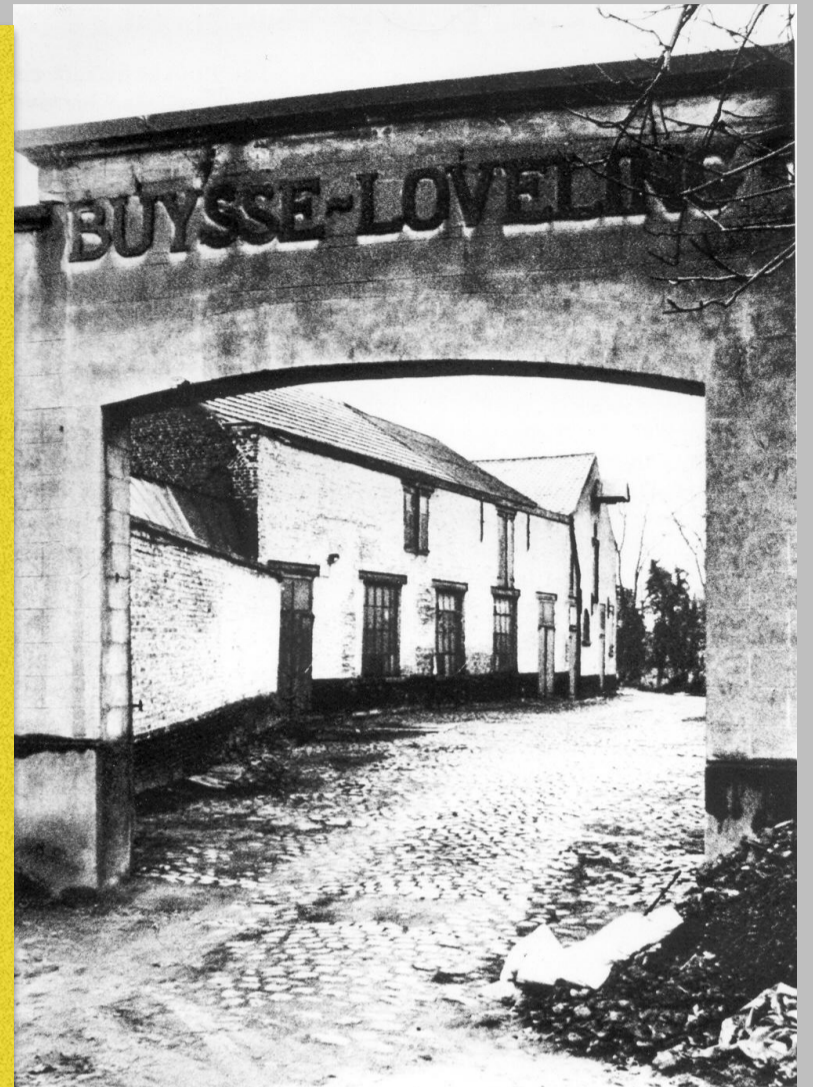

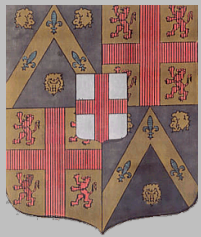
ALICE BUYSSE

Alice Buysse werd geboren op 8 juli 1868 te Nevele als dochter van Pauline Loveling en Louis Buysse, een industrieel en liberaal schepen te Nevele. In 1897 was ze medeoprichter van de **Gentse Maatschappij voor Dierenbescherming**. Concreet betekende dit voor haar het bestrijden en overwinnen van ruwheid en barbaarsheid zoals: *'Zorgeloos veevervoer, trekhondenellende, afgrijselijke methode bij de dierendressuur gebezigd, onmenselijk afmaken van slachtdieren, vogelbescherming, enz., enz.'* en het maken van propaganda om betere beschermingswetten te bekomen.

Kort voor de Eerste Wereldoorlog werd ze lid van de Amicale des Dames Gantoises, een liberale vrouwenvereniging die zich bezighield met liefdadigheid. Aangemoedigd door Virginie Loveling engageerde ze zich tijdens de Groote Oorlog in de noodhulp aan de oorlogsslachtoffers in Nevele en Deinze in de **'goutte de lait' (de melkdruppel)**. Ze bekommerde er zich ook om de zwangere vrouwen en de pasgeborenen. Zo zorgde ze voor een kosteloze bedeling van melk aangevuld met voedzame maaltijden voor de moeders. Moeders die goed voor hun kind zorgden kregen daarbovenop nog een beloning

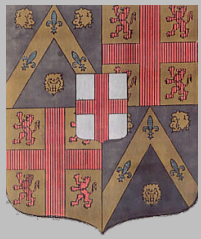
ZORGZUSTER WILFRIEDA

Zuster Wilfrieda werd als Hilda Buytaert geboren in Tielrode op 13 januari 1923. Ze was de tweede oudste van zeven kinderen (3 jongens, 4 meisjes) in het gezin van klompenmaker Frans en Cora Buytaert. Ze "wijdde zich aan de Heer" in de congregatie van de Zusters van de Heilige Vincentius à Paulo in Deftinge op 19 maart 1943. Ook haar drie zusters traden er in het klooster. Na een opleiding tot kleuteronderwijzeres gaf ze les aan de scholen van Gullegem en Poesele. In augustus 1966 werd ze aangesteld als verantwoordelijke van het rusthuis Ter Leenen in Nevele dat ze na dertig jaar trouwe dienst verliet eind juli 1996. Daarna werd ze overste van het rustoord Sint-Jozef in Tielrode (later Huize Vincent) het dorp waar haar broer Siegfried de laatste burgemeester van Tielrode (1971-1976) was. In 2015 werd trouwens een straat naar hem genoemd, de Burgemeester Siegfried Buyaertdreef. Haar oudste zuster Adrienne was algemeen overste in Deftinge van 1973 tot 1999.

Afscheid van de kloosterzusters in Poesele

ZORGZUSTER WILFRIEDA

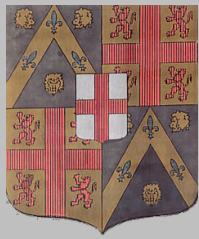
Over Wilfrieda getuigt een medezuster: *“Moeder Wilfrieda deed altijd zeer onopvallend haar werk bij de mensen. Eén en al vriendelijkheid en behulpzaamheid voor de bewoners. Een engagement die geen grenzen kende. Voor elke mens even goed, ze kende geen onderscheid, kon met iedereen omgaan als geen ander.”*

Op haar doodsprentje lezen we: *“Totaal jezelf vergetend, zo heb je geleefd en blijf je voortleven in het hart en de gedachten van je oud-leerlingen van Gullegem en Poesele, de bewoners van het rustoord te Nevele, van het personeel en jouw mensen van Huize Vincent. Voor je zussen, kloosterlingen, je broers, je schoonzussen, je neven en nichten was je de graag gezien zus en tante, het hart van de familie.”*

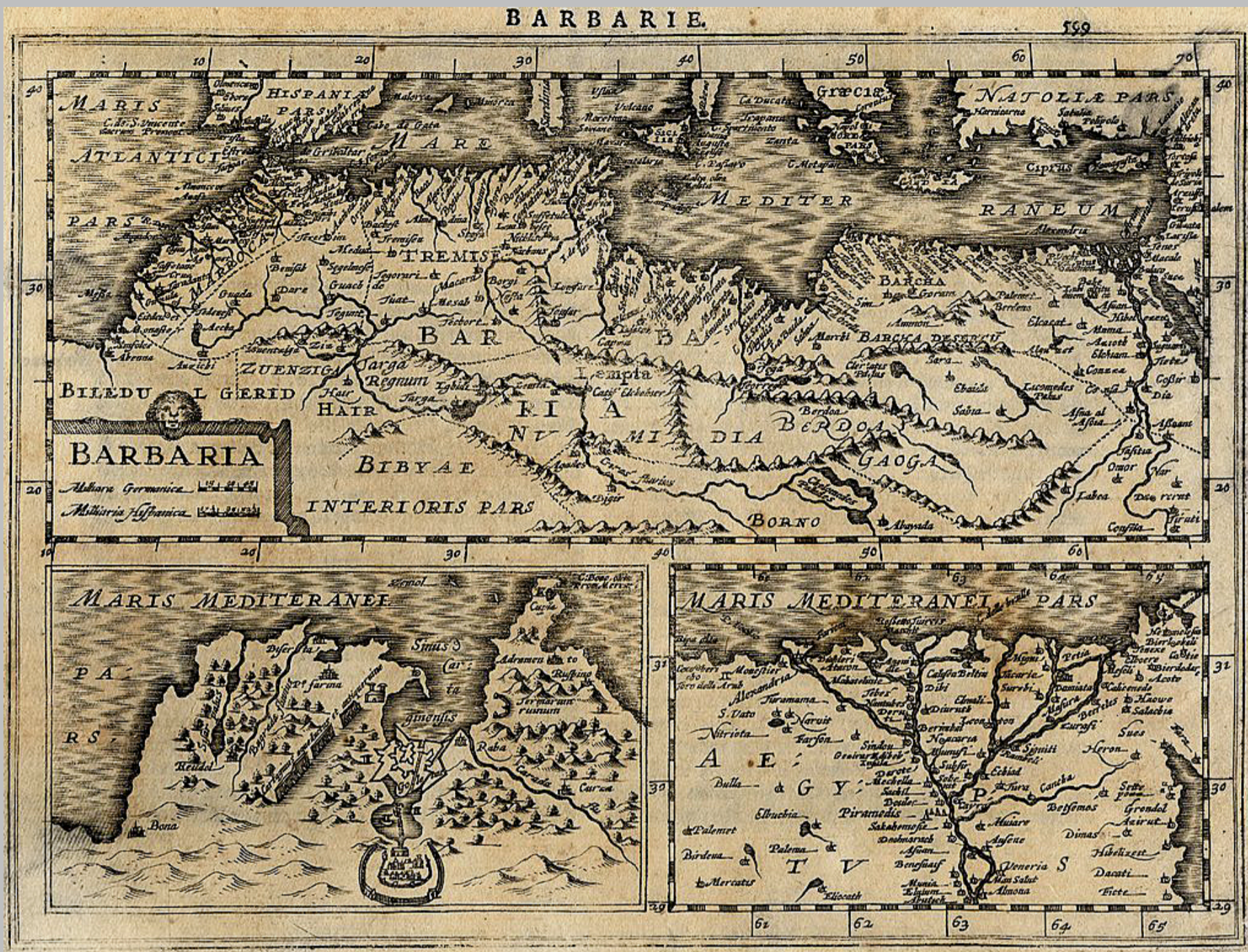

In 2017 werd Zuster Wilfrieda de zesde Nevelse reus. Hier zien we Koen Van Loocke en Bob Vanden Berghe aan de opbouw van reuzin Wilfrieda

ZORG VOOR SLAVEN

"Barbarije" op een kaart van Mercator (1630)

MÉMOIRES DE L'INSTITUT FRANÇAIS
D'AFRIQUE NOIRE

N° 71
DIEUDONNÉ RINCHON
CAPUCIN
**PIERRE-IGNACE-LIÉVIN
VAN ALSTEIN**
CAPITAINE NÉGRIER
GAND 1733 - NANTES 1793

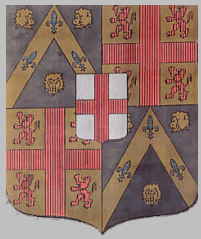

IFAN-DAKAR
1964

De slavenhandel is zo oud als de geschiedenis van de mens. In de kolonisatieperiode bereikte ze een hoogtepunt. De handel, hoofdzakelijk in zwarte slaven, begon in 1621 in de Nederlanden met de oprichting van de West-Indische Compagnie. Hun schepen werden vooral uitgestuurd voor kaapvaart en oorlogvoering tegen de Spaans-Portugese zeemacht. Zo werden de Nederlanders een belangrijke speler in de Atlantische oceaan als kolonisator maar vooral als slavenhandelaar.

Ook talrijke Vlamingen werden schatrijk van deze lugubere handel zoals de Gentse slavenkapitein Pieter van Alstein (1733-1793) die vooral vanuit Nantes actief was. Hij was de achterkleinzoon van Karel-Lodewijk van Alstein (1623-1681), griffier van het Land van Nevele.

Onder impuls van de Engelsen werd de slavenhandel in 1814 verboden. Nederland schafte de slavenarbeid pas af op 1 juli 1863.

ZORG VOOR SLAVEN

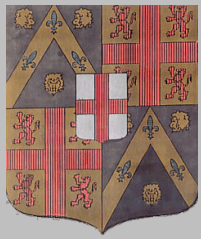

Maar niet alleen zwarte Afrikaanse slaven werden verhandeld op de slavenmarkten. Noord-Afrikaanse kapers en handelaars, Barbarijnse zeeroovers genoemd, die opereerden onder de vlag van het Ottomaanse Rijk, hadden het ook gemunt op Europeanen voor hun bouwprojecten en als galeislaaf. Niet zelden werden ze gevangen gehouden met het oog op het verkrijgen van losgeld van de familie of geloofsgenoten. Onbemiddelden waren gedoemd om als slaaf te sterven. De christen Europeanen werden meestal gevangengenomen bij het kaperen van zeeschepen. De Turken ontvoerden hun slachtoffers ook langs de Europese kusten tot in Nederland. Ook uit IJslandse en Noord-Amerikaanse kustgemeenschappen zijn aanvallen gemeld. Het roven van Europese slaven was het grootst in de zeventiende en achttiende eeuw.

In de kerk van Nevele bevond zich een speciale collectebus waarin de gelovigen een bijdrage konden steken voor het vrijkopen van christene slaven. De kerkrekening van Nevele uit 1663-1665 vermeldt het volgende: "Item gheruymt den block ofte busse van de aelmoesen toegheÿghent aen de aerne Christene slaven, die van den Turck ghevanghen syn, ende daerinne bevonden i pond x schellingen."

"Turkse slaverny en Gevanknis" door Pieter van der Aa (circa

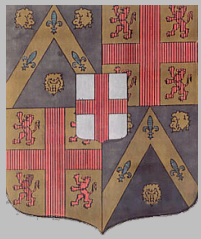

In veel culturen werden pasgeborenen te vondeling gelegd waarbij de kans groot was dat ze snel zouden overlijden. Vele kinderen overleefden als ze tijdig gevonden werden; toch werd dit veelal gezien als een vorm van kindermoord door het bloot te stellen aan kou, honger en ... honden. In sommige streken schreef de wet voor dat zij die zich over een vondeling ontfermden, het kind als slaaf mochten behandelen. Tot aan het einde van de 18de eeuw werden kinderen van arme ouders of ongehuwde moeders bij een kerk of woonhuis te vondeling gelegd in de hoop dat ze tijdig gevonden zouden worden en in een betere omgeving opgroeien. Soms bevond zich op het kindje *vondelingenbriefje* met enkele persoonlijke gegevens.

Vondelingen werden in het nieuwe België uitbesteed bij particulieren nadat ze eerst waren opgevangen geweest in special hospices. Het was een systeem dat in ons land door de Fransen was ingevoerd. De Nederlanders hadden in 1818 een systeem van landbouwkolonies ingevoerd waar ook verlaten kinderen en vagebonden waren samengebracht, maar dit systeem werd een grote mislukking.

In 2000 werd door de VZW Moeders voor Moeders opnieuw een vondelingenschuif ingericht. Het bevindt zich in de **Helmstraat 93 te Borgerhout**. Het is bedoeld om radeloze moeders **de kans te geven hun kindje anoniem een warme en veilige thuis te geven**. Als er een kindje in de schuif wordt gelegd gaat er een stil alarm af waarna er snel een hulpverlener ter plaatse komt. Wie de baby achterlaat, kan een omslag met een puzzelstukje meenemen. Het andere stukje blijft bij de baby. Zo kan de moeder later contact opnemen met de vondelingenschuif om informatie te krijgen over haar kind. Begin dit jaar werd ook in Brussel (Evere) een vondelingenschuif ingericht.

Volgens een decreet van 1811 moest in elk Belgisch arrondissement een vondelingentehuis opgericht worden, voorzien van een vondelingenrol of -schuif waarin het kind kon worden gelegd. In werkelijkheid werden tijdens de 19de eeuw voor een bepaalde periode enkel vondelingenschuiven ingericht in Antwerpen, Bergen, Brussel, Gent en Leuven. Dit zorgde ervoor dat er minder kinderen werden te vinden gelegd langs openbare wegen en op openbare plaatsen en verhoogde duidelijk de levenskans van de vondeling.

F.º 4370. GEND, den 19. 9. 1841.

HET BESTUER DER GODSHUYZEN;

AEN DEN EERWEIRDEN HEER PASTOR DER PAROCHIE VAN *Poesele*

MYNHEER,

Wij hebben d'eere UE. te onderrigten dat wy heden aen *Joseph Over* op UE. Parochie woonende, toebetrouwd hebben het *Vondeling* Kind, genaemd *Joannes Cournon*, geboren tot Sont *den 22. October 1841. schijnende* *niets geboren te zijn* ten eynde van het op te kweeken, en daer voor eene vaderlyke zorge te draegen.

Het waer ons zeer aengenaem, Mynheer den Pastor, en wy verzoeken UE. minzaam ondertusschen eene waekende oog op dit Kind te willen nemen, en ons te willen onderrigten als er iet zoude zyn het gene tegenstrydig is aen de christelyke zeden ofte eenige andere redenen voorkomen om het Kind, voor zyn welzyn, by een ander te verplaetsen.

Gelieft, Mynheer, de verzekering van onze hoogagting te ontfangen.

Van wege het Bestuer,
Voor den Kommissaris van het Bureel der Vondelingen,
Den Gepreposeerden
Van Crombrughe

obit 9. Marti 1843.

Verzegelde brief, gedateerd 19.11.1841, van 'Het bestuur der godshuizen' aan de pastoor van de parochie Poesele. De brief is verstuurd per drager.

Vondelingen en Verlaete kinderen.

Burgemeester en Schepenen der Gemeente van Merendree Arrondissement van Gueld, Provincie van Overstreeuwe.

Gezied den omzeggend brief van des heer Gouverneur van overstreeuwe in dater d' 22. December 1836, waerby de Administratie der Burgerlyke Godshuyzen dat kunnen dat er zelden vrommen van den Burgerlyken aanbuden om te dienen voor vordere en bevondelingen en verlaete kinderen, aangevuld de Administratie te toeverlicoud.

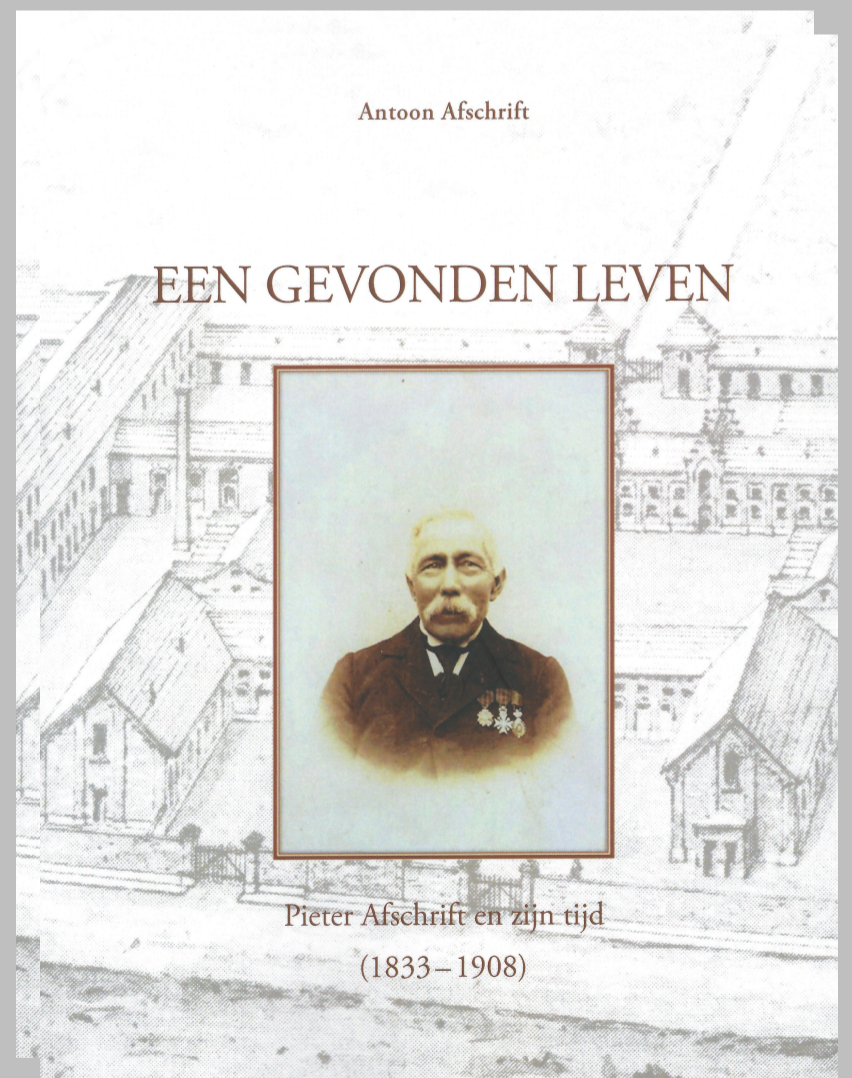
Brengen by deez ter kennis van het Publiek dat alle de moeders van familie, dieken in het geval zoudn bevonden om een zuygende kind te kweeken hem moge aanbuden by de Administratie der Godshuyzen te Gueld voorzien van de noodige Certificaten ten eynde een zuygende kind te bekomen voor den prijs by hem overeenkomer.

Den Bureau is open alle vrydagen van tien tot elf uren des voors middags in de hospicen achter 5^e Jaerdel Herke te Gueld.

En om dat niemand hier van onwistende zoudt zyn dat deez de zondagen zittin in Lichtten January 1837 ter gewoone te plaats afgekondigd worden.

Merendree den 31^e December 1800 zeden deezig
Geroordnante: *W. J. A. M. J. M. J.* Burgemeester & Schepenen
Van Crombrughe
Van Crombrughe
Van Crombrughe

Dat het niet steeds gemakkelijk was om "voedsters" te vinden bewijst deze oproep van de schepenen van Merendree uit 1837 op vraag van het provinciebestuur.

In de naamgeving van de vondeling onderscheidde men vroeger negen verschillende gebruiken zoals: de vindplaats, het tijdstip van de vondst, het beroep van de vinder, het herkenningsteken dat bij de vondeling lag, de uiterlijke kenmerken van het kind, steden – dieren – aardrijkskundige namen, een troetelnaam, een scheldnaam of een naam uit het woordenboek. Voor deze laatste optie sloeg de ambtenaar bij gebrek aan inspiratie een woordenboek open en liet zijn vinger langs de woorden glijden tot hij een, voor hem geschikte naam vond. Zo'n voorbeeld is de naam "Afschrift" waarvan de naamgenoten allen afstammen van de vondeling Pieter Afschrift. Hij werd in het vondelingenhuis in Gent binnen gebracht op 12 mei 1834 en leek toen zeven maanden oud.